
SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING

UPPSALA KOMMUN

**Särskild sammanställning tillhörande
Fördjupad översiktsplan för Södra Staden i Uppsala**

UPPDRAGSNUMMER 1554212000

Södra staden Fördjupad översiktsplan

2017-09-06

ÖREBRO VATTEN OCH MILJÖ

**TEXT SAMMANSTÄLLD AV:
MARTYNA MIKUSINSKA, SWECO**

Inledning

Enligt miljöbalkens 6 kap 11 § ska en miljöbedömning göras när en kommun upprättar eller ändrar en plan, om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner tillhör planer som alltid bedöms medföra betydande miljöpåverkan.

I miljöbalken 6 kap 16 § anges att miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samt synpunkter från samråd och granskningen ska beaktas innan planen antas. Efter antagandet ska kommunen redovisa en särskild sammanställning som är en form av utvärdering av hela arbetet med miljöbedömningen från start till färdig MKB och planhandling.

Den särskilda sammanställningen ska enligt miljöbalken redovisa följande;

- Hur miljöaspekterna har integrerats i planen.
- Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samrådet har beaktats.
- Skälen till att planen har antagits istället för de alternativ som övervägts.
- De åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som planens genomförande medför.

Sammanställningen och planen ska göras tillgängliga för dem med vilka samråd har skett och de ska även informeras om att planen har antagits.

Planeringsförloppet

Den fördjupade översiktsplanen för Södra staden har en ambition att bidra till en hållbar stadsutveckling i Södra staden och föreslår utveckling av stadsbygd, stråk och noder inom sex utvecklingsområden samt grönstruktur och transportinfrastruktur. Utvecklingen är omfattande och möjliggör för uppförande av upp till 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser inom Södra staden.

Inom utredningsområdet finns betydande natur- och kulturmiljövärden som har varit viktiga att ta hänsyn till under planeringen.

Planförslaget har genomgått stora justeringar under framtagandeprocessen och antagningshandlingen skiljer sig mycket från samrådshandlingen. Yttranden som framkommit vid samråd, tillsammans med riktlinjer som kommit till stånd vid det parallella framtagandet av ny översiktsplan, har legat till grund för justeringarna.

Hur har miljöfrågorna integrerats i den fördjupade översiktsplanen?

Vid genomförandet av MKB samt under samrådet uppmärksammades många kultur-, natur- och friluftsvärden inom planområdet. Bland annat finns riksintressen för natur- och kulturmiljö, Natura 2000-områden samt vattenskyddsområde.

Uppmärksammade kultur- och naturvärden omnämns på olika sätt i planförslaget. De miljöfrågor som har kunnat hanteras inom ramen för översiktlig planering, såsom översiktliga gränsdragningar förstadsbygd, har hanterats direkt i planförslaget. Beskrivningen av utvecklingsområden har efter samråd utvecklats och kompletterats med upplysningar och hänvisningar gällande särskilda värden eller risker som ska beaktas vid genomförandet av planen.

Vissa frågor blir aktuella i samband med kommande processer såsom detaljplanering eller exploatering. Dessa frågor har lyfts i FÖP:en för att uppmärksamma dess vikt i framtida processer.

I punkterna nedan redovisas några exempel på hur de miljöaspekter som har uppmärksammats i MKB och under samrådet har integrerats i planen:

- En av de främsta miljöaspekterna som lyfts fram i MKB handlar om riskbilden i samband med att utveckla bebyggelse på Uppsalaåsen/Kronåsen. För att minska risken för negativ påverkan på åsen har en fördjupad sårbarhetsanalys och klassning av åsens olika delar inom planområdet tagits fram inför utställning. Vidare har arbetet med en Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden (MÅSEN) initierats. Det framgår av planen att sårbarhetsklassningen och MÅSEN ska ligga till grund för framtida beslut om hur områden kan exploateras. Dagvattenfrågan utreds dessutom inom ramen för en för en fördjupad dagvattenutredning. Utredningen ska på systemnivå visa hur dagvatten ska hanteras inom Södra staden för att MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisån ska kunna uppnås.
- Risken för negativa konsekvenser genom exploatering av grönområden inom planområdet påtalades i MKB. Planförslaget justerades med hänsyn till detta så att tydliga grönstråk bevaras som sammanbinder värdefulla naturområden. Bevarandet av grönstråk är viktigt för den biologiska mångfalden och kan fungera som både livsmiljöer och spridningsvägar för djur och växter. Vidare har planen justerats så att en större del av Kronparken (sydvästra delen) bevaras som grönstruktur i planen istället för bebyggelseutveckling som var föreslaget i samrådsversionen. Även en större yta i sydöstra Ultuna som markerats som utvecklingsområde i samrådshandlingen bevaras som grönområde.
- Behovet av att minska risken för negativ påverkan på Fyrisån påtalas i planen och ingår som en av fem huvudprioriteringar i planen. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas där det är möjligt, och det lokala åtgärdsprogrammet för Fyrisån som är under framtagande (LÅPEN) ska användas som ett avgörande underlag vid kommande exploateringar.

2(5)

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING
2017-09-06

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING TILLHÖRANDE
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR SÖDRA STADEN I
UPPSALA

- Stora delar av Södra staden, bland annat Dag Hammarskjölds väg samt Rosendalsfältet, omfattas av riksintresse för kulturmiljö. Påverkan på dessa värden har påtalats i miljöbedömningen. För att minska negativ påverkan har bland annat ett gestaltningsprogram för Dag Hammarskjölds väg tagits fram och förvaltningens förslag till antagandehandling har kompletterats med viktiga principer för gestaltning av vägen och områden som angränsar till den.

Avvägningar rörande ianspråktagande av jordbruksmark för stadsbebyggelse gällande Södra staden har redan gjorts i Översiktsplan 2016. Konsekvenserna av dessa avvägningar framgår av Översiktsplan 2016, Del C Konsekvensbeskrivning.

Hur har synpunkter från samråd beaktats?

Planförslaget var ute på samråd under perioden från den 15 juni till den 11 september 2016. Under samrådstiden inkom totalt 344 skriftliga yttranden, varav 48 st inkom från remissinstanser och 296 st från privatpersoner. Alla inkomna yttranden och kommunens bemötande av dem finns redovisade i samrådsredogörelsen daterad 2016-10-26.

Efter samrådet genomgick planförslaget en omfattande omarbetning där synpunkter från samråd, samt nya riktlinjer från översiktsplanen, som arbetades fram parallellt med den fördjupade översiktsplanen, infördes i förslaget. Nedan redovisas några exempel på synpunkter från samrådet som har genomförts och integrerats i planen:

- Avvägningen av riksintresset för Uppsala stad tydliggörs och fördjupas genom ett gestaltningsprogram för Dag Hammarskjölds väg.
- Avvägningen av Natura 2000 tydliggörs och fördjupas genom en utredning av spridningsvägar¹.
- Hur miljö kvalitetsnormer tas tillvara fördjupas med identifiering av känsliga infiltrationsområden och riktlinjer för dagvatten.
- Förutsättningar som planen utgår ifrån tydliggörs med en koppling till riksintressen samt befintliga värden för natur, kultur, landskap och social infrastruktur.
- Hälsa- och säkerhetsfrågor ska förtydligas i tillämpliga delar gällande översvämningrisker, klimatanpassning, buller, radon, förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, farligt gods, beredskapsfrågor samt geoteknik

Inför utställningsversionen av FÖP för Södra staden har sammantaget sex kompletterande utredningar tagits fram för att få en mer nyanserad bild av miljöfrågor med koppling till grönområden, påverkan på grundvatten, trafikflöden, buller, luftkvalitet, samt kulturmiljövärden.

¹ Framtagen utredning hanterar, utöver Natura 2000, även åverkan på värdefull skog i området som helhet. Den omfattar de arter som skyddas av artskyddsförordningen, vari arter som skyddas inom Natura 2000 ingår.

Efter revidering av samrådsversionen har planen ställts ut mellan den 16 december 2016 och den 3 mars 2017. Under utställningstiden inkom 130 yttranden, varav 42 från remissinstanser, 87 från privatpersoner och ett från ett företag. Även dessa yttranden har bemötts av kommunen och bidragit till vidare bearbetning av planen. Kommunens sammanställning av yttranden från utställningen samt ställningstaganden till dessa yttranden sammanfattas i ett utlåtande (i denna sammanställning har utkast till utlåtande, daterat 2017-06-07 använts som referens).

Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts

Under planarbetet har flera förslag till planstruktur tagits fram och förkastats. Upplägget för utvecklingen av Södra staden byggde i samrådshandlingen på två alternativa utvecklingsstråk, medan den i utställningshandlingen uttrycks som en helhet i olika etapper som beror av att olika investeringar i infrastruktur i staden görs. Denna förändring grundades på det under samrådet uttrycktes ett behov av att tydliggöra planens utvecklingsinriktning och koppla noder och stråk till olika skeden i stadsutvecklingen.

Förändringarna i planens struktur och upplägg har gjorts i en iterativ process där samrådsyttranden och resultaten av kompletterande utredningar har varit viktiga parametrar som har påverkat utformningen.

Vidare har en ny översiktsplan varit under framtagande parallellt med arbetet med FÖP:en för Södra staden. Att uppnå samstämmighet mellan planförslaget och ställningstaganden i översiktsplanen samt redan beslutade planer och uppdrag har varit vägledande för utformningen av planen och har lett till att alternativa scenarier har valts bort.

Åtgärder för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan

En stor del av de föreslagna åtgärderna kommer att integreras i kommande planprocesser där miljöpåverkan kan följas och bedömas på en mer detaljerad nivå (liksom vid framtagna detaljplaner inom områdena Ulleråker och Rosendal). En viktig del i arbetet med den fördjupade översiktsplanen har varit att identifiera och beskriva särskilda förutsättningar inom de olika delområdena samt brytpunkter inom följande utvecklingsskeden där dessa förutsättningar behöver följas upp. Detta redovisas under avsnittet "genomförande" i planen och utgör en utgångspunkt för efterföljande planarbeten inom Södra staden.

Vidare har det under planprocessen tagits principbeslut som innebär att kommunen jobbar fram mer underlag och strategier för att kunna hantera den betydande miljöpåverkan i planområdet. Därmed kommer frågor som gäller grund- och ytvatten även styras och övervakas inom ramen för markanvändningsstrategi för åsen (MÅSEN) samt åtgärdsprogrammet för Fyrisån (LÅPEN).

4(5)

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING
2017-09-06

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING TILLHÖRANDE
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR SÖDRA STADEN I
UPPSALA

Medverkande

Denna särskilda sammanställning har upprättats av konsult Martyna Mikusinska, Sweco Environment. Underlag har inhämtats från samrådsredogörelser samt via samtal med Johan Elfström och Maria Lundholm, nuvarande respektive tidigare projektledare för den Fördjupade översiktsplanen för Södra staden.